

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

(ΠΑΛΜΑΣ) *άρθ. 53 και 57**. — Ἐνῷ συγχωρεῖται ἡ ἔκκλησις ἐναντίον πάσης ἐπανορθωτικῆς τοῦ εἰρηνοδίκου ἀποφάσεως, ἐπιβαλλούσης χρηματικὴν ποινὴν ἢ ἀποζημίωσιν 40 ἢ 20 φοινίκων, τὸ μέσον τοῦτο ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸν καταδικαζόμενον εἰς τριῶν μηνῶν ἀπλὴν κράτησιν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἢ εἰς ἐξορίαν ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τὸν τόπον του!

Ἄλλ' ὁ γεωργῶν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἢ ἀλλοτρίαν γῆν, ὁ ἔμπορος ὅστις ἔχει τὸ ἐργαστήριον ἢ τὴν ἀποθήκην μακρὰν τῆς οἰκίας του, ὁ πλοίαρχος, ὅστις ἐτοιμάζεται νὰ ταξιδεύσῃ μὲ τὸ πλοῖον του, ὁ ἀπλοῦς (λέμβάρχος) βαρκάρης ἢ ψαρᾶς δὲν ὑποφέρουν ἐκ τοιούτων ποινῶν μεγαλυτέραν ζημίαν παρὰ 10. 20. καὶ 40. φοινίκων;

Ἡ τιμὴ ἔπειτα, ἣτις πάντοτε ὑποφέρει ἀφ' ἐκάστης, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς μιᾶς τῶν προρρηθεισῶν ποινῶν εἶναι ἀνεκτίμητος διὰ τὸν τίμιον ἄνθρωπον τὸν ζῶντα ἀπὸ τὰ προϊόντα του. Ἡ ἐλευθερία ὡσαύτως εἶναι πολύτιμος.

Ἄρα ἡ ἐξαίρεσις αὕτη ἀντιβαίνει εἰς ὅλας τὰς ἀρχάς, καὶ εἶναι ἀξία διορθώσεως, παραδεχθείσης τῆς ἐκκλήσεως κ' ἐπὶ τῶν ἀριθ. 4. καὶ 5. τοῦ ἄρθ. 54.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) *53 - 57.* — *Ἐλειψαν ὅλως ἀπὸ τὸν τύπον ὁ ἀριθ. 4 τοῦ ἄρθρου, ὡς δηλοῦται ἀπὸ τὴν γεγοεῖαν διόρθωσιν.*

* 53. Κρίνει. 1. Τὰς καταπατήσεις τῶν συνόρων. 2. Τὴν βιαίαν ἢ δολίαν μετοχέτευσιν τῆς ροῆς τῶν ὑδάτων. 3. Τὴν βιαίαν κατάσχεσιν ἢ παρὰ καιρὸν ἔξωσιν τῶν ἐνοικιασμένων κτημάτων. 4. Τὰς ζημίας τὰς προξενουμένας εἰς κτήματα ἀπὸ ἀνθρώπους ἢ ζῶα. 5. Τὴν κλοπὴν τῶν ζώων. 6. Τὰς προφορικὰς ὕβρεις. 7. Τὸν χωρὶς ὅπλων καὶ πληγῶν δαρμόν. 8. Τὰς βαρείας ἀπειλὰς. 9. Τὰς εἰς καιρὸν ἡμέρας κλοπὰς μὴ ὑπερβαινούσας τοὺς 40 Φοίνικας. 10. Τὴν ἐνοχλουμένην νομὴν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους.

54. Αἱ ἐπανορθωτικαὶ ποιναί, καθόσον δὲν ἐμπεριέχονται ρητῶς εἰς τὸ μέχρι τοῦδε ἐπικρατοῦν Ἀπάνθισμα τῶν νόμων, θέλουν εἶσθαι αἱ ἀκόλουθοι. Διὰ μὲν τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἐπαρχιακῶν Εἰρηνοδικῶν, 1. Τὸ μέχρις 20 Φοινίκων πρόστιμον. 2. Ἡ μέχρι 40 Φοινίκων ἀποζημίωσις. 3. Ἡ εἰς τὴν οἰκίαν τριῶν μηνῶν κράτησις. 4. Ἡ χωρὶς δεσμὰ μέχρι τῶν τριῶν μηνῶν φυλάκισις. 5. Ἡ ἀπὸ τινος τρόπου πρόσκαιρος ἐξορία μέχρις ἐνὸς ἔτους, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εἰς οἰκογένειάν τινα ἀτιμίας.

Διὰ δὲ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Εἰρηνοδικῶν τῶν κωμοπόλεων καὶ χωρίων. 1. Τὸ μέχρι 10 Φοινίκων πρόστιμον. 2. Ἡ μέχρι 20 Φοινίκων ἀποζημίωσις.

57. Ἐφαρμόζων ὁ δικαστὴς τὴν ποινὴν ἢ τοὺς βαθμοὺς αὐτῆς, ὀφείλει νὰ προσέχῃ εἰς τὴν φύσιν τῆς περιπτώσεως, ἢ εἰς τὰς μᾶλλον καὶ ἥττον βαρείας περιστάσεις, μᾶλλον ἢ ἥττον ἐλαφρυνούσας τὴν τύχην τῶν μερῶν.

Δὲν δύναμαι νὰ ἀποσιωπήσω τὴν ἀπορίαν μου, ἐὰν ἡ ἔκκλητος ἐσυγχωρεῖτο εἰς ἐπανορθωτικὴν ἀπόφασιν, ἢ ὁποία σβήνει τὴν ἀρχὴν ἐπαπειλουμένης πυρκαϊᾶς. 1^{ον} ὅταν ὠρίμως θεωρηθῇ ἡ ἠθικὴ κατάστασις τοῦ τόπου, ὡς πρὸς τὸ ζωηρὸν καὶ ἀμέσως ἐνεργοῦν αἰσθημα τῆς ἐκδικήσεως εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς τιμῆς. 2^{ον} ὅταν θεωρηθῇ ἡ μοναδικὴ αἰτία, δι' ἣν δύναται ἡ αὐτὴ ποινὴ νὰ ἐφαρμοσθῇ. 3^{ον} τὸ μέτρον τῆς ζημίας εἰς περίπτωσιν μιᾶς ἀδίκου ἀποφάσεως εἶναι γνωστόν, ἄγνωστοι ὅμως αἱ συνέπειαι μιᾶς δικαίας ἀποφάσεως, ἡ ἔκκλητος τῆς ὁποίας μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ ἐχθροῦ τῆς οἰκογενειακῆς ἡσυχίας ἤθελε παροξύνει τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν. 4^{ον} ἡ ἄμεσος, καὶ ἔμμεσος ἐπαγρύπνησις τῆς Κυβερνήσεως, ὡς πρὸς τὰς ἀδίκους ἀποφάσεις.

Μολοντοῦτο διετάχθη ἡ ἔκκλητος, πλὴν ἄνευ ἀναβολῆς τῆς ἐκτελέσεως.

(Μ. Σ.) **ἀρ. 54.** — Ὁ 3^{ος} καὶ 4^{ος} παράγραφος νὰ τροπολογηθῇ ὥστε ἡ ἐκτέλεσις νὰ ἀναβάλληται μέχρι τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐκκλήτου, ὁ 5^{ος} παράγραφος ὁμοίως νὰ τροπολογηθῇ κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν· ἀλλὰ νὰ ἐμποδίζεται προσωρινῶς ὁ καταδικασθεὶς νὰ διαβαίνει ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ἐπράχθη τὸ ἔγκλημα. Τὸ ἔκκλητον θέλει ἐκδίδει τὴν ἀπόφασίν του ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλήσεως.

(ΠΑΛΜΑΣ) **53* ἀρ. 7.** — Εἰν' ἐπ'ἀνάγκης νὰ προσδιορισθῇ ἐνταῦθα, ἂν δὲν εἶναι σαφῶς προσδιορισμένον παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ποινικοῦ Κώδικος τί ἐννοεῖται διὰ τῶν ὅπλων. Εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπῆρξαν μεγάλαι δυσκολίαι διὰ τὴν προσδιόρισιν αὐτὴν· ῥάβδος, π.χ. ἔχουσα τὴν ἄκρην ὀξυσιδερωμένην ἐμπνέει φόβον ὡς ἡ μάχαιρα, τὸ ξίφος, τὸ τουφέκι τὸ αὐθαίρετον ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, δύναται νὰ βλάβῃ πολὺ, καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **53 ἀρ. 7.** — Κατηγορεῖ ὁ παρατηρητὴς ὡς χάσμα ἀσυγχώρητον ὅτι δὲν διεκρίθησαν ποῖα πράγματα νομίζονται ὡς ὅπλα, διὰ ν' ἀφαιρεθῇ τὸ αὐθαίρετον τοῦ δικαστοῦ.

Ὁ αὐτὸς παρατηρεῖ περὶ τούτου δυσκολίας διὰ τὰς συμπεσούσας φιλονικίας εἰς τὰς σημερινὰς νομοθεσίας. "Οθεν ἐπιθυμεῖ νὰ προσδιορισθοῦν; Ἐρωτῶ· ῥάβδος ξυλίνη μὲ σιδηρὰν ἀκμὴν, περικνημῆς ἔχουσα εἰς τὸ ἄκρον δεμένην ποσότητα ἄμμου, πέτρα μεταχειριζομένη διὰ τῆς χειρός, ἢ διὰ σφενδόνης, ὡς ἔπραξεν ὁ Δαβίδ, δύναται νὰ φέρουν τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ὡς τὸ ξίφος, ἡ ῥομφαία, ἢ τὸ πυροβόλον;

Τὰ ἐργαλεῖα τῶν τεχνῶν μὲ ἀκμὴν, ἢ χωρίς, κοπιτερὰ ἢ μὴ εἶναι ὅπλα;

Ἡ δύναμις, τὴν ὁποίαν ἔχει τις εἰς τὴν χεῖρα, εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰς τὸν πόδα, μεταχειριζόμενος ὡς ὅπλον τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀπὸ φυσικὴν ἔκτακτον δύναμιν εἶναι ὅπλον;

* Βλ. ἄρθρον 53 εἰς σελ. 19, σ. *

Ἐὰν ἡθέλαμεν διακρίνει ὅσα πράγματα προξενοῦν τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐγνωσμένων ὅπλων, ἔπρεπε νὰ διακρίνωμεν καὶ τὴν κρασίαν, καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἐνεργοῦντος.

Ἄλλος δύναται νὰ εἴπῃ :

«Ὁπλον ἐννοῶ πᾶν μέσον, ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον οὗτος μεταχειρίζεται πρὸς βλάβην ἑτέρου».

«Ὅταν ὁ ἄνθρωπος μεταχειρίζεται τὰς φυσικὰς τὸν δυνάμεις, μεταχειρίζεται ὅσα ἢ φύσις, ὁ διοργανισμός του τὸν δίδει· ἀλλ' ὅταν μεταχειρίζεται ἄλλα πράγματα ἐκτὸς ἑαυτοῦ, βουλόμενος νὰ βλάβῃ τὸν ἕτερον, μεταχειρίζεται ὄπλον».

Ἴδου τρεῖς γνῶμαι :

Ἡ πρώτη, νὰ περιορισθῇ ἡ λέξις ὄπλον εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐγνωσμένα ὡς τοιαῦτα.

Ἡ δευτέρα, νὰ διακριθῶσιν ὡς ὄπλα ἐκεῖνα ἀλλὰ ποῖος γνωρίζει τί ζητοῦν οἱ τοιοῦτοι ;

Ἡ τρίτη, νὰ δεχθῶμεν ὡς ὄπλα ὅλα ὅσα ὁ ἄνθρωπος ἐκτὸς ἑαυτοῦ μεταχειρίζεται διὰ νὰ βλάβῃ.

Τώρα ἄς ἐξετάσωμεν.

1^{ον} Διατὶ ὁ δαρμὸς ἄνευ ὅπλων νομίζεται ἐπανορθωτικὴ πράξις.

2^{ον} Διατὶ μὲ τὰ ὄπλα νομίζεται ἐγκληματική.

3^{ον} Ἐὰν εἶναι δίκαιον καὶ συμφέρον νὰ ἔχῃ σκληρότερον ὁ νόμος ὡς πρὸς τὰ ὄπλα.

Διὰ τὸ 1^{ον}

Ὁ δαρμὸς παρουσιάζει τὴν ἰδέαν πραγματικῆς βλάβης, τοῦτέστι βλάβης κατὰ τινος τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται ἡ ὕβρις. Κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τῆς κλίμακος τῶν πράξεων. Κατὰ τὸ εἶδος τοῦ δικαιώματος, ἡ κατ' αὐτοῦ βλάβη κατατάσσεται εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐγκλημάτων, καὶ εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν.

Ἡ κατὰ τοῦ δικαιώματος τῆς τιμῆς βλάβη μὲ δαρμούς ἀναγνωρίζεται ὡς ἐπανορθωτικὴ πράξις. Κατὰ δὲ τὰ πρόσωπα, καὶ τὸν τόπον δύναται νὰ καταστήσῃ ἀπὸ ἐπανορθωτικὴ ἐγκληματική· καθότι σημαντικαὶ σκέψεις τὸ ὑπαγορεύουν.

Διὰ τὸ 2^{ον}

Διατὶ ὁ μὲ ὄπλα δαρμὸς κατατάσσεται εἰς τὸ ἐγκληματικόν, μολονότι τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτό ;

Ἡ ζημία μέτρον τοῦ ἐγκλήματος εἶναι ἢ τῆς πρώτης, ἢ τῆς δευτέρας τάξεως. Ἡ πρώτη τάξις περιέχει τὴν πραγματικὴν ζημίαν, ἡ δευτέρα περιέχει τὴν τῆς ἀνη-

συχίας. Ἐπ' αὐτῇ τῇ βάσει δικαιολογεῖται ἡ ποινὴ διὰ τὸ ἀποτυχὸν καὶ τὸ ἐπιχειρῶν ἐγκλημα, μολονότι πραγματικὴ ζημία δὲν ὑπάρχει.

Ποῖα διαφορὰ λοιπὸν εἰς τὴν ζημίαν τὴν προερχομένην ἀπὸ δαρμῶν μὲ ὅπλα, ἢ χωρὶς ὅπλα, ὅταν περιορίζεται ἡ πρᾶξις εἰς ἀπλοῦς δαρμούς; διατὶ βαρύνεται ἡ ποινὴ καὶ διατὶ δικάζεται ἐγκληματικῶς, καὶ οὐχὶ ἐπανορθωτικῶς; Ἴδου ὁ λόγος:

Διὰ τὴν πιθανότητα μήπως γενῇ χρῆσις τῶν ὅπλων κατὰ τὴν στιγμήν τῆς πράξεως μὲ διάφορον τρόπον παρὰ τὸν προμελετημένον· καὶ διότι εἰς τὴν πραγματικὴν ζημίαν προστίθεται ἡ ἐκ τῆς ὑποψίας μὴ συμβῇ τι ἀπενκταῖον εἰς ἄλλην περίστασιν. Ἐπομένως:

Διὰ τὰ μὴ μεταχειρίζονται ὅπλα οἱ ἀντιπαλαίοντες, ὁ νόμος τιμᾶρεῖ αὐστηρότερον τὴν πρᾶξιν, ὅταν ὑπάρχουν ὅπλα.

Διὰ τὸ 3ον

Ἀφ' ἑνὸς μέρους ἡ μεταχειρίσις τῶν ὅπλων φέρει φόβον· ἀφ' ἑτέρου, ἀρκεῖ τὰ περιορίσῃς τὸν φόβον εἰς αὐτὰ ὅπλα, τὰ ὁποῖα δύνανται τὰ τὸν προξενήσουν.

Ἐὰν ἐμβῇ εἰς χρῆσιν ἡ ῥάβδος ἢ ὁ λίθος ἢ τὸ ἐργαλεῖον τῆς τέχνης, τὸ μὴ ἔχον κοπτερὰν ἀκμὴν, ἃς μὴ λησμονήσωμεν ὅτι ὀφείλει καὶ ὁ νόμος νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν τὴν ἀνθρώπινον ἀδυναμίαν.

Ὁ ἐρεθισμός, ἡ πηγὴ τῶν πράξεων αὐτῶν δὲν χαλινώνεται πάντοτε καὶ εἰς ἅπαντας παρὰ τοῦ νόμου· καθότι ὁ χαρακτήρ, γέννημα τοῦ ὁργανισμοῦ, δὲν κυριεύεται πάντοτε ἀπὸ τὰς ἑξεις.

Ἄς εὐχαριστηθῶμεν λοιπὸν ν' ἀπαγορεύσωμεν τὴν χρῆσιν τῶν αὐτῶν ὅπλων, τὰ ὁποῖα μᾶς φοβοῦν περισσότερον· ἃς εὐχαριστηθῶμεν τὰ θεωρήσωμεν τὴν ζημίαν τῆς πρώτης τάξεως, καὶ τὴν τῆς δευτέρας μὲ τὸν ὀφειλόμενον περιορισμόν.

(ΠΑΛΜΑΣ) 68 ἕως 71. — Ὅταν τις ἐγκαλῇται διὰ πολλὰ ἐγκλήματα, εἰς διαφόρους τόπους, κ' ἐποχὰς πραχθέντα, τὸ δικαστήριον ὅπου μέλλει νὰ δικάσῃ τὸ βα-

* 68. Ὁ ἐγκαλούμενος διὰ πολλὰ ἐγκλήματα πραχθέντα εἰς διαφόρους δικαιοδοσίας, παραπέμπεται εἰς τὸν δικαστὴν τοῦ τόπου, ὅπου ἐπράχθη τὸ βαρύτερον ἐγκλημα, ἀφοῦ γενῇ ἡ ἐξέτασις παρὰ τοῦ δικαστοῦ τοῦ τόπου ὅπου εὐρέθη καὶ ἐσυλλήφθη.

69. Ἡ ἐξέτασις συνίσταται εἰς τὴν γνώρισιν τοῦ προσώπου καὶ τῶν εὐρεθέντων εἰς τὴν ἐρωταπόκρισιν, καὶ συλλογὴν ὅλων τῶν περιστάσεων τοῦ ἐγκλήματος.

70. Ὁ ἐγκαλούμενος ὅμως διὰ πολλὰ ἐγκλήματα, πραχθέντα, εἰς διαφόρους δικαιοδοσίας, ὑποβάλλεται εἰς τόσας κρίσεις, ὅσαι εἶναι αἱ δικαιοδοσίαι, ἀρχόμενος ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ βαρυτέρου ἐγκλήματος. Ἐὰν δὲ εἰς τινὰ τῶν κρίσεων τούτων ἐπιβληθῇ κατ' αὐτοῦ ἡ μεγίστη καταδίκη, δὲν προχωρεῖ περαιτέρω εἰς ἄλλην κρίσιν.

71. Ὁ δικαστὴς τοῦ δευτέρου ἐγκλήματος ἔχει ὑπ' ὄψιν τὴν ποινὴν τοῦ προηγηθέντος, καὶ οὕτω καθεξῆς.

ρύτερον ἔγκλημα ὀφείλει νὰ τελειώσῃ τὴν δικογραφίαν ὅλων τῶν ἄλλων, καὶ νὰ κρίνῃ τὸν ἐγκαλούμενον δι' ὅλα, ὅχι βέβαια διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τόσας ποινάς, ἀλλὰ 1ον διὰ νὰ γνωρίσῃ καὶ κρίνῃ τοὺς συνενόχους εἰς τ' ἄλλα ἐγκλήματα. 2ον διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς ποινῆς διὰ τὸ μεγαλύτερον ἔγκλημα εἰς περιπτώσιν τοιαύτης διαφορᾶς. 3ον διὰ νὰ χορηγήσῃ εἰς τὰ ζημιωθέντα μέρη ἐκ τῶν ἄλλων ἐγκλημάτων τίτλον τῆς ἀποζημιώσεως αὐτῶν. Δὲν μὲ φαίνεται οὔτε δικαία ἢ γινομένη πρόνοια εἰς τὸ ἄρθ. 70 καὶ μάλιστα εἰς τὸ ὕστερον μέρος τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου «ἐὰν δὲ εἰς τινὰ κλ. οὔτε σύμφωνος μὲ τὸ ἄρθ. 68.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 68 ἕως 71. — Κατ' αὐτόν, δὲν προοδεύει. Ἀλλὰ δὲν λέγει τὸ ἄρθρον ὅτι, ἂν ὑπάρχουν συναίτιοι, ἢ συμμέτοχοι, τὸ Δικαστήριον θέλει παύσει καὶ κατὰ τούτων.

(ΠΑΛΜΑΣ) 93*. — Οἱ Σύμβουλοι κατὰ τὸ 22 ἄρθ. δὲν δύνανται νὰ δικάζουν εἰς τὰς ὑποθέσεις τὰς ὑποκειμένας εἰς ἔκκλησιν. Εἰς τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις ἔχουν μόνον γνωμοδοτικὴν ψήφον, ἢ ἐκθέτουν ἐγγράφως τὴν γνώμην των.

Ἐὰν ἔπειτα κἀνεῖς τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλήτου ἐμποδίσθῃ ἀπὸ τὸ ἔργον του, εἰς τῶν εἰρημένων Συμβούλων γίνεται δεκτός, ὡς ἱκανὸς νὰ τὸν ἀναπληρώσῃ, κ' ἐπομένως νὰ δικάσῃ. Δὲν δύναται νὰ εἶναι συνδικαστὴς εἰς κατώτερον Δικαστήριον, καὶ θέλει εἶσθαι εἰς τὸ ἀνώτερον;

Ἐκ τούτου δύναται νὰ συμβῇ ἐναργεστέρα ἀνωμαλία εἰς Ἄργος, ὅπου ὑπάρχει τὸ Πρωτόκλητον. Τὸ χειρότερον εἶναι ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην εἶναι ἤδη γνωστή ἡ γνώμη τῶν συμβούλων ἐπὶ τῶν ἐκκεκλημένων ὑποθέσεων παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρωτοκλήτου. εἰς τὸ εἰρημένον αὐτόθι ἔκκλητον. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ποτὲ δὲν πρέπει νὰ γίνεται ὁ ἐκδικαστὴς ὁ ἤδη δηλοποιήσας τὴν γνώμην του πρὸ τῆς ἀποφάσεως, ἢ ὁ ἤδη γνωμοδοτήσας ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως (ἴδε τὰ περὶ τούτου ῥηθισόμενα κατωτέρω εἰς τὸ 14. ἄρθ. τῆς πολιτικῆς διαδικασίας).

Ἦθελε διαφέρει, ἐὰν ἡ ἐκλογὴ τοῦ εἰρημένου Συμβούλου ἐγένετο μόνον ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν 15 τοῦ ὁποίου γίνεται μνεία εἰς τὸ ἄρθ. 2 ἐξαιρουμένων τῶν δύο, αἵτινες ἔλαβαν μετοχὴν εἰς τὴν ἐκκληθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοκλήτου τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, ὅπου γίνεται καὶ ἡ ἐκλογὴ (π.χ. τοῦ Ἄργους).

Ἐνυπάρχει ὅμως πάντοτε τὸ ἄτοπον τοῦ παραχωρεῖν ἐπὶ ἐκκλήτου ὑποθέσεως, καθήκον καὶ ἱκανότητα τοῦ νὰ τὴν δικάσῃ ἐκεῖνος ὅστις ἐνομίσθῃ ἀνίκανος νὰ τὴν δικάσῃ πρωτοκλήτως.

* 93. Ἐν ἐλλείψει τινὸς τῶν μελῶν, ἢ ἐν περιστάσει ἐξαιρέσεως, ἀναπληροῖ τὸν τόπον αὐτοῦ εἰς τῶν συμβούλων τοῦ Πρωτοκλήτου τῆς ἐπαρχίας, ὅπου τὸ Ἐκκλητον ἐδρεύει, ἐκλεγόμενος παρὰ τοῦ ἰδίου κριτηρίου διὰ πλειοψηφίας.

Τὸ ἄρθρον ἔπειτα 13. διὰ τῆς ἐκφράσεως τινος ὡς πρὸς τὴν ἢ τινων τοῦ ἄρθρου 10 φαίνεται ὅτι ὑποθέτει μόνον τὴν περίπτωσιν τῆς ἀντικαταστάσεως ἐνὸς τῶν τριῶν μελῶν τοῦ ἐκκλήτου.

Ἀλλὰ τότε πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ ὅτι ἐν ἐλλείψει δύο μελῶν τοῦ ἐκκλήτου, θέλει ἀναβάλλεσθαι ἡ ἀπόφασις τῶν ὑποθέσεων καὶ ὅτι δὲν δύνανται νὰ γενοῦν δύο ἀντικαταστάσεις κατὰ τὸν προρρηθέντα τρόπον.

Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸ πρωτόκλητον οἱ Σύμβουλοι ἐκλέγονται ἀπὸ τὰ μέρη. Διατί δὲ νὰ μὴ τοὺς συγχωρηθῇ ἡ αὐτὴ ἐξουσία καὶ εἰς τὸ ἔκκλητον εἰς παρομοίαν καὶ σημαντικωτέραν ἀκόμη περίπτωσιν;

Πρέπει ἄρα νὰ γενῇ δεκτὸν τὸ μέσον τοῦ νὰ προσκαλῇται (ἐν ἐλλείψει ἢ δι' ἄλλο νόμιμον ἐμπόδιον τινος τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλήτου) εἰς τῶν συνηγόρων τῶν μὴ ἐχόντων συμφέρον, ἢ μὴ λαβόντων μετοχὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὅστις γίνεται δεκτὸς ὡς προστάτης (à patronare) ἐνώπιον τοῦ ἐκκλήτου, ὡς γίνεται εἰς τὴν Γαλλίαν ἐν ἐλλείψει ἀναπληρωτῶν.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 93. — Παράδοξον φαίνεται ὅτι, ἐνῶ ἀποκλείεται ὁ Σύμβουλος νὰ δικάζη, τοῦτέστι νὰ ἔχη ψῆφον εἰς τὸ Πρωτόκλητον, γίνεται δεκτὸς εἰς τὸ ἔκκλητον διὰ νὰ δικάζη δίκην εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον ἀνίκανος νὰ ψηφοφορῇ.

Ἀπάντησις:

Διὰ πολλοὺς ἰσχυροὺς λόγους δὲν ἡδύνατο ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐκλέξῃ εἰς τὸ ἔκκλητον καὶ σταθεροὺς παρέδρους.

Ἐγείνε σκέψις, ἐὰν ἀπὸ τὸ Σῶμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐν γένει ἀπεκλείσθη τῆς ψήφου, ἡδύνατο νὰ γενῇ ἐξαίρεσις κατ' εἶδος, καὶ ἀπεφασίσθη ναί. Πλὴν τὸ ἔκκλητον νὰ ἐκλέγῃ διὰ πλειοψηφίας μεταξὺ τῶν συμβούλων τοῦ τόπου, ὅπου ἐδρεύει.

Ὁ Σύμβουλος, ὅστις ἐδρεύει εἰς τὸ ἔκκλητον, δὲν ἐδρεύει, διότι εἶναι εἰς τῶν Συμβούλων, ἀλλὰ μὲ διπλοῦν παράσημον, τοῦτέστι διότι καὶ ἐκλέχθη ἀπὸ τὸ ἔκκλητον.

Ποῦ ὑπάρχει τώρα ἡ κατηγορουμένη ἀντίφασις;

Λέγει ὁ παρατηρητής, ὅτι ἔπρεπε νὰ σαφηνισθῇ τὸ ὅτι ἡ ἐκλογὴ δὲν γίνεται ἐπὶ Συμβούλου ὅστις ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἀπόφασιν. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρον δὲν λέγει ὅτι ἡ ἐκλογὴ θέλει γίνεσθαι ἐκ τῶν συμβούλων τῆς ἀποφάσεως, ἀλλὰ τοῦ Πρωτοκλήτου ὁ φόβος τοῦ παρατηρητοῦ μὴ γενῇ λάθος, δὲν ἔχει βάσιν· διότι καὶ τὰ νήπια ἐδῶ γνωρίζουν ὅτι, ὅστις ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πρώτην ἀπόφασιν, δὲν δύναται νὰ λάβῃ μετοχὴν εἰς τὴν ἀναθεώρησίν της.

93. — Διατί τινος εἰς τὸ ἔκκλητον, καὶ τινων εἰς τὸ Ἀνώτατον;

Διότι ἡ Κυβέρνησις ἐστοχάσθη νὰ περιορίσῃ τὴν συνδρομὴν τῶν Συμβούλων

εἰς τὸ ἐκκλητον δι' ἐνὸς καὶ μόνου μέλους θέλουσα νὰ ὑπάρξουν πάντοτε δύο Δικασταὶ εἰς τὸ ἐκκλητον μ' ἓνα πάρεδρον κατὰ περιστάσιν.

Διότι ἐδιορίσθησαν νὰ παρεδρεύουν εἰς τὸ Ἀνώτατον ἄλλης ἀνωτέρας τάξεως ὑποκείμενα, ἐπαραχωρήθη διὰ τὴν μεγαλυτέραν ἐμπιστοσύνην, νὰ παρεδρεύουν καὶ πλείονες εἰς ἑλλειψιν τῶν μελῶν.

Κατηγορεῖται τὸ σχέδιον καθότι δὲν ἐδόθη εἰς τὰ μέρη τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῶν κατὰ περιστάσιν παρέδρων διὰ τὸ ἐκκλητον, καὶ τὸ Ἀνώτατον.

Διότι ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς, τὸ παρεχώρησε διὰ μόνους τοὺς συμβούλους :

1^{ον} διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας δὲν ἔδωκε ψῆφον εἰς τοὺς Συμβούλους.

2^{ον} διὰ τὸ πολύπλοκον τοῦ κανονισμοῦ, καὶ τὰς συγχίσεις, θεωρουμένης ἐν ἐνεργείᾳ τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων.

Κατωτέρω θέλουν σαφηνισθῇ οἱ λόγοι, ἐκτεταμενέστερον, καὶ ἀκριβέστερον.

Διατί λέγει ὁ παρατηρητής, δὲν διετάχθη νὰ παρεδρεύουν οἱ συνήγοροι, ὥς τοὺς μεταχειρίζεται ἡ Γαλλία, καὶ τὸ Πιεμόντε ;

Ἀποκρίνομαι ὅτι, ἐὰν εἴχαμεν ἱκανὸν ἀριθμὸν, ἠθέλαμεν δανεισθῇ τὸ αὐτὸ σύστημα ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ὀλίγοι ὑπάρχουν, καὶ κανεὶς δὲν εἶναι ὅστις δὲν ἔχει μετοχὴν εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις, διὰ τὰς ὁποίας ἡ συμβουλὴ εἶναι ἀναγκαία.

(Μ. Σ.) 93. — Πῶς ἢμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ πλειοψηφία ὅταν δύο μόνοι δικασταὶ τοῦ ἐκκλητου μέλλουν νὰ ἐκλέξουν τὸν σύμβουλον ; Ὁ ἐξαιρούμενος δὲν ἢμπορεῖ νὰ συνδράμῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαδόχου του, καθότι ἡ πρᾶξις αὕτη ἠθελεν εἶσθαι ἐναντία εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐξαιρέσεως ἐνὸς δικαστοῦ· ὁ λαχνὸς ἦτον τὸ καλύτερον μέσον, ἀλλὰ ὁ Σύμβουλος δικάζων ὥς ἐκκλητος ὀφείλει νὰ ἐκλέγῃται ἀπὸ τὴν ἀμερόληπτον καὶ πεφωτισμένην ψῆφον τῶν Δικαστῶν. Ἀνάγκη νὰ ληφθῇ ἄλλο μέτρον. Π.χ. ὁ Διοικητὴς τοῦ τόπου, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως ἢμποροῦσεν ἐνούμενος μετὰ τῶν δύο Δικαστῶν νὰ κάμνῃ τὴν προκειμένην ἐκλογὴν.

Προσθήκη (Μ Σ)

Ἀρ. 93 (ὄργαν.) τριῶν μόνων ὄντων τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλητου, ἡ Κυβέρνησις παραχωροῦσα τὸ δίκαιον, τῆς ἐκλογῆς τοῦ κατὰ περιστάσιν Παρέδρου ἐν περιστάσει ἐξαιρέσεώς τινος ἐξ αὐτῶν, ἔχει τὴν ἐγγύησιν τῆς καλῆς ἐκλογῆς, τὴν διπλὴν ψῆφον δύο δικαστῶν, διπλὴν ψῆφον ἣτις ἀποφασίζει περὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς τῶν πολιτῶν· ἀλλ' ἐν περιπτώσει δύο ἐξαιρέσεων, ἡ ψῆφος τοῦ μόνου μείναντος δικαστοῦ, δὲν ἐγγυᾶται ἀποχρώντως τὴν κοινωνίαν περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν δύο Παρέδρων ἢ ἀναπληρωτῶν ὥστε ἐκ τῆς μοναδικῆς τοῦ ψήφου, νὰ ἐξαρτᾶται ἴσως, ἡ τύχη τῆς ἀμφισβητουμένης ὑποθέσεως, ἐνῶ κατὰ τὸ παραδεχθὲν σύστημα, ἡ ἀπόφασις τῶν ἐκκλητῶν

ὑποθέσεων δὲν ἐνεπιστεύθη εἰς μίαν μόνην ψῆφον, ἀλλ' εἰς τὴν πλειοψηφίαν τουλάχιστον δύο δικαστῶν· ἀνάγκη λοιπὸν διὰ νὰ εἶναι σύστημα συνεπὲς (conséquent) νὰ μὴ παραχωρήσῃ τὸ δίκαιον τῆς προκειμένης ἐκλογῆς εἰμὴ ἐν περιστάσει ἐξαιρέσεως τινος μόνον δικαστοῦ, νὰ φυλάξῃ δὲ δι' ἐαυτὴν ἡ Κυβέρνησις τὸ ῥηθὲν δίκαιον ἐν περιπτώσει ἐξαιρέσεως τινων ἢ ὅλων τῶν ἐκκλήτων Δικαστῶν. Παρομοία χρεια δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς ἐξαιρέσεως τινος ἢ τινων ἢ ὅλων τῶν μελῶν τοῦ ἀνωτάτου α'. διότι ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀναπληρωσάντων πίπτει εἰς τὰ μέλη σώματος ἀνωτέρας τάξεως. β'. διότι τὰ μέλη τοῦ αὐτοῦ σώματος χαίρουσιν ἤδη τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Κυβερνήσεως. γ'. διότι ἐφύλαξεν εἰς ἐαυτὴν τὴν μεταξὺ αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐκλογὴν, εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐξαιρουμένων μελῶν τοῦ ἀνωτάτου.

(ΠΑΛΜΑΣ) *ἀρθ. 111** τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ (181. 187 τῆς ἐγκληματικῆς διαδικασίας).

Τίποτε δὲν θέλω εἰπεῖ διὰ τὴν σύστασιν, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ ἐξαιρετικοῦ Δικαστηρίου. Ἀφίνω τὴν τοιαύτην φροντίδα εἰς τὸν Λαφαυέτην, εἰς τὸν ὅποιον διαφέρει τοσοῦτον ἢ τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερία, ὥς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους φιλελευθέρους τῆς Εὐρώπης, καὶ τῆς Ἀμερικῆς, οἵτινες, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των, νομίζουν ὅτι θέλου ἰδεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα μίαν ἀληθῆ δημοκρατίαν μὴ γνωρίζοντες κατὰ βάθος τοῦ τόπου τὴν κατάστασιν, τὴν νῦν ἠθικὴν τῶν Ἑλλήνων, καὶ εἰς ποίας χεῖρας ὑπάρχει παρακατατεθειμένη ἡ διαχείρισις τῶν πολυτιμοτέρων τοῦ ἀνθρώπου πραγμάτων, ἅτινα ὑπάρχουν μᾶλλον ἐξησφαλισμένα εἰς δημοκρατικὸν Κράτος, ἤτοι ἡ ζωὴ, ἡ ἰδιοκτησία, ἡ ἐλευθερία, ἡ τιμὴ, ἐνὶ λόγῳ, ἡ διαχείρισις τῆς τακτικῆς δικαιοσύνης.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται δὲν περιέχουν οὐδὲν τραχύ, ὅταν γίνωνται ἀπὸ παλαιὸν καὶ εἰλικρινῆ φίλον τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς δικαιοσύνης.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) *ἀρθ. 111* τοῦ Διοργανισμοῦ.

Ἐνταῦθα γίνεται κατηγορία κατὰ τοῦ ἐξαιρετικοῦ Δικαστηρίου. Ἀλλ' οὔτε ὁ Λαφαυέτης, οὔτε οἱ φιλελεύθεροι τῆς Εὐρώπης θέλουν παροργισθῇ· ἐξεύρουν οὗτοι κάλλιστα ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἔνδυμα δὲν δύναται ν' ἀρμόζῃ εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

Ἐξεύρεις Κ' παρατηρητά, τί θέλει ὁ Λαφαυέτης, τί θέλουν τῆς Εὐρώπης οἱ φιλελεύθεροι; Ἄς σὲ τὸ εἶπω ἐγώ :

* 111. Καθίσταται ἐν Ἐξαιρετικὸν Δικαστήριον.

Περὶ τοῦ ἐξαιρετικοῦ Δικαστηρίου

181. Ὅποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ κατηγορία ἡ παρ' οἵουδήποτε προσαπτομένη εἰς δημόσιον ὑπουργόν, πρέπει νὰ παρουσιάζεται εἰς τὸν Γραμματέα τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ὑπάγεται ὁ δημόσιος ὑπουργός· ἡ δὲ κατηγορία λαμβάνει δίοδον κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως.

187. Ἡ ἀπόφασις τῆς Β' ἐπιτροπῆς εἶναι ὁριστική.

Νὰ βελτιωθῶσι τὰ μέσα τῆς ἠθικῆς, καὶ τῆς γενικῆς οἰκονομίας· καθότι ἄνευ ἠθικῆς, καὶ χωρὶς ὅλοι οἱ πολῖται νὰ ἔχωσιν ἰδιοκτησίαν ἀρκοῦσαν διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, δὲν ὑπάρχει, οὔτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐλευθερία, καὶ ἡ φιλελευθερία καταντᾷ πρόσχημα ὀλίγων ἀτόμων, μεταχειριζομένων τὰ ἐλατήριά της διὰ ν' ἀπα-
τῶσι τὸν ἐπιπόλαιον λαόν, νὰ τοῦ ταράσσουν τὴν ἡσυχίαν, καὶ νὰ ὠφελῶνται μόνον αὐτοί.

Ἡ παρατήρησίς μου δὲν ἔχει τι ὑπὲρ τὸ δέον, θέλω εἰπεῖ καὶ γὰρ, καθότι πη-
γάζει ἀπὸ αἴσθημα εἰλικρινοῦς ἀφοσιώσεως εἰς τὴν πραγματικὴν ἐλευθερίαν καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν ἀπώλειαν· πρὸς τὴν τάξιν, καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν σύγχυσιν, καὶ τὴν ἀταξίαν.

(Μ. Σ.) ἄρθ. 111: 121 — (Ὅργαν.) Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσδιορισθῶσι τὰ καθοσιώ-
σεως ἐγκλήματα διὰ ὁδηγίαν καὶ τῶν δικαζόντων καὶ τῶν δικαζομένων.

(ΠΑΛΜΑΣ) 146*. — Κατὰ τὴν πλατυτέραν ἐξήγησιν τὴν γενομένην εἰς τὸ ἄρθ. 216. τῆς πολιτικῆς διαδικασίας δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον κα-
λύτερα ἔκφρασις ἀπὸ τὸ «ἐκτελεῖ» ἥτις φαίνεται ὅτι τὸν ὑποχρεοῖ νὰ προσάπτῃ τὸν κατὰδικον εἰς τὴν δύναμιν Ἡδύνατο νὰ ἐκφρασθῇ «εἰν' ἐπιφορτισμένος νὰ ἐκ-
τελῇ, καὶ νὰ κάμνῃ νὰ ἐκτελοῦν».

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 146. — Καὶ ὁ πλέον κοῦφος Ἕλλην γνωρίζει ὅτι τὸ ἐκτελεῖ, σημαίνει ἐκτελεῖ μὲ τὰ μέσα του. Ὁ ἀστυνόμος ἐκτελεῖ τὰς διαταγὰς τοῦ δικαστικοῦ κλάδου· ἀλλὰ μήπως ὁ αὐτὸς πράττει; ὡς πρὸς τὴν διατάττουσαν ἀρχὴν πράττει ὁ αὐτός, ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα, ἡ ἐκτελεστικὴ δύναμις, κατὰ προτροπὴν τοῦ ἰδίου. Κανεὶς δὲν ἐφαντιάσθη, οὔτε δύναται νὰ φαντασθῇ Ἕλλην εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅτι λέγων ὁ νόμος ὁ Ἀστυνόμος ἐκτελεῖ, σημαίνει ὅτι αὐτὸς θέλει φέρῃ προσωπικῶς τὰς προσκλήσεις εἰς τοὺς ἐναγομένους, καὶ ὅτι ὁ αὐτὸς θέλει γίνεσθαι δῆμιος διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐγκλη-
ματικῆς ἀποφάσεως. Ἴσως ἀλλαχοῦ ἤθελε προξενήσῃ ἀπορίαν· εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν χρειάζεται.

* 146. Ἐκτελεῖ τὰς διαταγὰς τῶν Ἀρχῶν, εἴτε διοικητικῶν, εἴτε δικαστικῶν.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(ΠΑΛΜΑΣ) 4. 5. και 36*. — Κ' ενώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου δύναται νὰ ἔχη χώραν ἐκτεταμένη διαδικασία κατὰ τὸ ἄρθ. 36. Τότε λοιπὸν διατὶ ἔγεινεν ἡ διαφορὰ τῆς ἐκφράσεως μεταξὺ τῶν δύο ἄρθρων 4 καὶ 5. περὶ τὸ ἀναβάλλει.... ;

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 4. 5. 36. — Διατί, λέγει ὁ παραιτηθητής, εἰς μὲν τὸν εἰρηνοδίκην ἀναβάλλεται μόνον ἡ ἀπόφασις, εἰς δὲ τὸν πρωτόκλητον δικαστὴν ἡ αὐτὴ αἰτία ἀναβάλλει πᾶσαν προᾶξιν ;

Καθότι εἰς τὰς εἰρηνοδικικὰς ὑποθέσεις ἦτον ἀνάγκη νὰ ληφθῇ μέτρον πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καταχρήσεων.

Καθότι ἦτον ἀνάγκη νὰ ληφθῶσιν αἱ ἀποδείξεις, αἵτινες διὰ τῆς ἀναβολῆς ἠδύναντο νὰ ἐλαττωθῶν, ἢ ν' ἀπολεσθῶν.

Καθότι εἰς τὰ τῆς εἰρηνοδικίας ἀντικείμενα ὀφείλεται δραστηριότης, καὶ πᾶν ὅ,τι ἐπιφέρει ἀργοπορίαν, πρέπει νὰ προλαμβάνεται.

Ἰδὸν τὰ αἴτια τῆς ἀναβολῆς τῆς ἀποφάσεως διὰ τὸν εἰρηνοδίκην, καὶ πάσης πράξεως διὰ τὸν πρωτόκλητον.

(ΠΑΛΜΑΣ) ἄρθ. 14*. — Μεταξὺ τῶν οὐσιωδεστέρων αἰτιῶν, διὰ τὰς ὁποίας εἶν'

* 4. Ἡ κατὰ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Εἰρηνοδίκου ἐξαίρεσις ἀναβάλλει τὴν ἀπόφασιν.

5. Ἡ κατὰ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πολιτικοῦ ἢ ἐμπορικοῦ δικαστοῦ ἐξαίρεσις ἀναβάλλει τὴν πρόσδον τῆς ἀγωγῆς.

36 Ἀναβάλλεται ἡ διαφιλονείκησις εἴτε ἡ ἀπόφασις, ὡςάκις πρόκειται ν' ἀκουσθῇ νεοπροβληθεὶς μάρτυς, ἢ νὰ γενῇ δοκιμασία, ἢ περαιτέρω διασάφησις· τοῦτο δέ, ὅταν ἐγκριθῇ ἀναγκαῖον παρὰ τοῦ δικαστοῦ.

Περὶ τῶν ἐξαιρέσεων κατὰ τῶν δικαστῶν.

* 14. Οὐδεὶς δύναται νὰ εἶναι δικαστής·

1. Ἐὰν κατ' εὐθείαν ὠφελῇται ἀπὸ τὴν ἐκβασιν τῆς ἀγωγῆς.

2. Ἐὰν ἔχη ὁμοίαν ἀγωγὴν ὡς ἐνάγων, ἢ ὁμοίαν εὐθύνην ὡς ἐναγόμενος· δηλαδὴ ἐὰν ἔχη κριτολογίαν τοῦ αὐτοῦ εἵδους, καὶ ἐκ τῆς ἀποφάσεως δύναται νὰ ὠφεληθῇ φέρων αὐτὴν εἰς παράδειγμα διὰ νὰ κερδίσῃ ἐπομένως τὴν ἰδικήν του·

3. Ἐὰν ἔχη συγγένειαν με τοὺς δικαζομένους, ἥτις κωλύει τὴν εἰς γάμον σύζευξιν. Τὸ αὐτὸ ἐμπόδιον ἐπιφέρει καὶ ἡ περὶ γάμου ὑπόσχεσις ἂν καὶ δὲν ἐμβῆκεν εἰς ἔργον.

4. Ἐὰν ἐκατηγόρησεν ἐνώπιον Δικαστηρίου κανέν' ἀπὸ τοὺς δικαζομένους, ἢ ἂν ἐκατηγορήθῃ ἀπὸ τινος ἐξ αὐτῶν·

5. Ἐὰν εἶναι χρεωφειλέτης ἢ δανειστής κανένος τῶν δικαζομένων·

6. Ἐὰν ὁ δικαζόμενος εἶναι ἢ ἦτο πρὸ ἐνὸς ἔτους ὑπηρέτης τοῦ δικάζοντος·

ἐξαιρετέος ὁ δικαστής, καὶ διὰ τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ ἐξαιρῇται ἀφ' ἑαυτοῦ εἶναι καίτοι ἂν ἐσυμβούλευσε κανένα τῶν διαφερομένων ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, ἢ προκειμένης ἐκκλήσεως, ἂν ἔλαβε μετοχὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς πρωτοκλήτως.

Πῶς συνέβη νὰ λησμονηθῇ ἡ τοιαύτη αἰτία τῆς ἐξαιρέσεως εἰς τὴν ἀπαρίθμησην τὴν ἐνδιαλαμβανομένην εἰς τὸ ἄρθ. 14;

Τὸ χάσμα τοῦτο ὡς οὐσιῶδες πρέπει ν' ἀναπληρωθῇ, καὶ μάλιστα, διότι ὀρθότατα ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τοὺς μάρτυρας, συνηγόρους, ἢ συμβούλους τοῦ μέρους ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως. (ἄρθ. 105).

Ἐντεῦθεν γίνεται δῆλον πόσον ἐπωφελὲς ἦθελεν εἶσθαι, ἐὰν κανεὶς τῶν προέδρων ἢ δικαστῶν τῶν παυσάντων δικαστηρίων δὲν εἰσῆγετο εἰς τὸ ἐκκλητον, ὅπου ὑπάγονται αἱ ἐκκλητοὶ αὐτοῦ ἀποφάσεις, ἀλλ' εἰς τὸ ἐκκλητον, ὅπου αὐταὶ δὲν ὑπάγονται· καθότι οἱ παλαιοὶ ἐκκαλέσαντες, οἵτινες εἶχαν δι' ἑαυτοὺς ἑπτὰ δικαστάς, καὶ νῦν ἔχουσι μόνον τρεῖς, πραγματικῶς δὲν ἔχουν εἰμὴ δύο!

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 14. — Δὲν ἀνέγνωσεν ὁ παρατηρητὴς τὸν τύπον τοῦ ὅρκου τοῦ Δικαστοῦ. Ἐὰν ὁ Δικαστὴς κατὰ τὸν ὅρκον χρεωσθῇ ν' ἀγνοῇ παντελῶς τὴν διαφιλονεικουμένην ὑπόθεσιν, δὲν δύναται νὰ ἐδρεύσῃ ἐπὶ τοῦ βήματος, λαβὼν ἅπαξ εἶδῃσιν μερικῶς. Καὶ ἐὰν τὸν ἐμποδίζῃ ἡ μερικὴ γνῶσις τῆς ὑποθέσεως, πολὺ μᾶλλον ἢ ἐπαγγελματική;

Ἦθελεν εἶσθαι ἀνάρμοστον εἰς ἓνα νόμον, ὅστις ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ Δικαστοῦ τὴν ἄγνοιαν τῆς ὑποθέσεως, νὰ προσθέσῃ εἰς τὰς ἐξαιρέσεις μίαν ἄλλην, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ περίστασις τῆς σημερινῆς νέας ἐκλογῆς τῶν Δικαστῶν, δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν, καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἔλλειψις ἀναπληροῦται ἀπὸ τὸν τύπον τοῦ ὅρκου.

(Μ. Σ.) ἄρ.: 14. — Εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὸν Δικαστικὸν ὅρκον δὲν ἤμπορεῖ ὁ Δικαστὴς νὰ λαμβάνῃ ἐκτὸς τοῦ Δικαστηρίου πληροφορίας περὶ τῆς δικαζομένης ὑποθέσεως πλὴν ὁ ὅρκος ἀποτείνεται εἰς τὴν μέλλουσαν διαγωγὴν τοῦ Δικαστοῦ, καὶ ὅχι εἰς τὰς παρελθούσας πράξεις του· ἂν λοιπὸν καὶ ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἐξαίρεσις ἐνυπάρχῃ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, εἶναι ὅμως ἀναγκαῖον νὰ ἐκφράζεται ῥητῶς ἀπὸ αὐτόν, καθότι *qui dicit de uno, de altero negat*.

(ΠΑΛΜΑΣ) 21*. — Διὰ ποῖον λόγον φαίνεται ἀνέκκλητος ἡ τοσοῦτον σπουδαία αὕτη

7. Ἐὰν ὁ δικαστὴς ἔχῃ προφανῇ καὶ γεγηρακυῖαν οἰκειότητα κατὰ συνέχειαν μὲ κανένα τῶν διαφερομένων.

8. Ἐὰν ἐμεσολάβησέ ποτε, πρὶν γενῇ δικαστής, διὰ νὰ συμβιβάσῃ τὰ διαφερόμενα μέρη περὶ τῆς δικαζομένης ὑποθέσεως.

* 21. Ἡ ἐκδιδομένη ἀπόφασις περὶ τῆς ἰσχύος, ἢ μή, τῆς κατὰ τοῦ δικαστοῦ ἐξαιρέσεως, εἶναι ὀριστική.

απόφασις, καὶ μάλιστα, κατὰ τὰς περὶ τῶν ἀρθ. 18. 50 καὶ 51 τοῦ §. 2. προγεγονείας παρατηρήσεις τίτλῳ διορθώσεως;

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 21. — Ἡ ἐξαίρεσις τοῦ Δικαστοῦ ἔχει ν' ἀποφασισθῇ; Ἀπεφασίσθη; Τόσον ἀρκεῖ παραχωρουμένης τῆς ἐκκλήσεως ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως περὶ ἐξαιρέσεως τοῦ Δικαστοῦ ἥθελεν εἶσθαι ταυτόν, ὥς νὰ πλάττωνται αἷτια καταχρήσεων, καὶ χρονοτριβῶν.

Ἀφ' ἑτέρου μέρους ποίαν ζημίαν δύναται νὰ ἐπιφέρει, ἢ ἐργασία τοῦ Δικαστοῦ ἐξακολουθοῦντος ὑπόθεσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξηρέθη;

Προξενεῖ φόβον τὸ κατὰ τοῦ ἐξαιρέσαντος πάθος; Ἀλλ' ἐπειδὴ διαπλέομεν ὥς τὸ πιθανόν, διατὶ νὰ μὴ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ φιλοτιμία του θέλει τὸν παρακινήσει νὰ γενῇ προσεκτικώτερος, διατὶ νὰ μὴ πιστεύσωμεν ὅτι, ἂν καὶ παρωργισμένος, ὀφείλει νὰ συστέλλεται ἀναθεωρητέας οὔσης τῆς πράξεώς του παρ' ἀνωτέρας ἀρχῆς, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ βροντοφωνήσῃ ὁ ἐξαιρέσας αὐτόν;

Ἀς ὑποθέσωμεν ὅτι τυφλωμένος ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἀδικεῖ κατὰ τί; Εἰς τὸ ν' ἀλλάξῃ τὰ ἔγγραφα; Ἀλλὰ τότε δύναται νὰ ἐγκαλεσθῇ ἐγκληματικῶς. Εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως; Ἀλλ' ἡ προκατάληψις ἀνακαλύπτεται ἀπὸ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστοῦ εἶναι ἀνέκκλητος, δὲν ἀποφασίζει μόνος του, ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ δύο σύμβουλοι ἔχοντες ψῆφον.

Δὲν ἠδυνήθη ὁ ἐκθέτης τοῦ σχεδίου νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν τόσον ἐκτεταμένην ἀφθονίαν τῶν ἐκκλήσεων δι' ὁποιασδήποτε πράξεις (ὥς εἰς ἄλλα ἔθνη παρατηρῆται, καὶ ὅπου ἴσως εἶναι ἀρκούντως δικαιολογημένη) καθότι δὲν ἐνόμισε δίκαιον νὰ ὑποπιεύωνται οἱ πολῖται ὅτι ὁ Δικαστικὸς κλάδος εἶν' ἐμπόριον, ὅπου κατεξοδεύονται οἱ πολῖται, καὶ ὅπου διὰ τῶν ὑπερόγκων θυσιῶν, καὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ χρόνου ἐξασθενοῦν, ἐνῶ ἐν ταυτῷ διαιροῦνται ἀντιπολεμούμενοι αἰωνίως.

(ΠΑΛΜΑΣ) 27*. — Ὁ Κλήτωρ ἐνδέχεται βέβαια νὰ μὴν εὐρῇ οὔτε τὸν πολίτην, οὔτ' ἄλλον τινὰ τῆς οἰκογενείας του, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τὴν οἰκίαν, καὶ τὴν θύραν κλεισμένας; Τότε τί ὀφείλει νὰ πράξῃ; ἕτερον χάσμα.

«Νὰ παραδώσῃ τὴν κλῆσιν εἰς τὸν Ἀστυνόμον ὅστις θέλει φροντίσει νὰ τὴν ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν πολίτην, ἢ εἰς τινὰ τῆς οἰκογενείας του, καὶ θέλει ἀναφέρει τὸ ἀποτέλεσμα πρὸς τὸν Δικαστήν.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 27. — Οἱ Κλήτορες καὶ οἱ Ἀστυνόμοι, ὥς ἀλλαχοῦ λέγει ὁ παρατηρη-

* 27. Ἡ κλῆσις ἐκτελεῖται ἢ παραδιδόμενη εἰς χεῖρας τοῦ ἰδίου καλουμένου, ἢ ἀφιεμένη εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ.

Νόμ. 10. καὶ τελευτ. *de probationibus*

2. Τὰ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα φέρουσιν ἀπόδειξιν κατὰ τοῦ γράψαντος, ἂν ὁ γράψας ἀποδεικνύεται.

Νόμ. 25. § ult. *de probat*

Κατὰ συνέπειαν τὸ ἰδιωτικὸν ἔγγραφον τότε ἀποδεικνύει τὸν γράψαντα, ὅταν
1^{ον} ἀναγνωρίζεται ἀπὸ αὐτόν.

2^{ον} Διὰ τῆς συμπαραβολῆς τῶν ἔγγράφων ἀρνούμενου τοῦ γράψαντος.

Ἐποῖα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς συμπαραβολῆς τῶν ἔγγράφων, ὁποῖον τὸ ἀποτελεσμα, καὶ ὁποῖα τὰ χρέη τοῦ δικαστοῦ, δὲν εἶναι ἀντικείμενον τῆς παρούσης διατριβῆς.

Ὅταν ὁμως τις παρουσιάζῃ ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, τὸ ἔγγραφον αὐτὸ καθαυτὸ δὲν φέρει τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας· ὅθεν ὁ παρουσιάσας ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν γνησιότητα, ἐὰν τὴν ἀρνήται ὁ ὀφειλέτης. Ἡ ἀρνήσις τοῦ ὀφειλέτου ἐπιβάλλει εἰς τὸν παρουσιάσαντα τὸ ἔγγραφον ἐκπλήρωσιν ἑνὸς χρέους.

Τούτων δοθέντων, ἐὰν ὁ ἀρνούμετος τὸ γνήσιον τοῦ ἔγγράφου ἐνομίζετο ἐγκληματικῶς ἐγκαλῶν, ἤθελεν ἔχει χρέος ν' ἀποδείξῃ τὴν πλαστογραφίαν, ὡς ἂν ὑπῆρχεν ἡ γνησιότης, τὴν ὁποίαν μόνον τὸ ἔγγραφον δὲν παρουσιάζει.

Ὁ ἐκθέτης τοῦ σχεδίου λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὰ λεχθέντα παρετήρησεν: ὅτι ἡ οὐσία τῆς ἀρνήσεως ἐκ μέρους τοῦ ὀφειλέτου εἶναι ἀναντιρρήτως ἐγκάλεσις πλαστογραφίας· ἔκαμεν ὁμως διάκρισιν (ἀρθ. 84).

Ἄλλο εἶναι, ὅταν τις φέρων πρόσωπον τοῦ ὀφειλέτου, ἀρνεῖται τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἔγγράφου, καὶ

Ἄλλο ὅταν ἀρνήται αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅστις ζητεῖται, ὡς γράψας.

Ὁ πρῶτος δύναται ν' ἀγνοῇ τὰς περιστάσεις τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου, τοῦ τρόπου, τὰς μεταξὺ τῶν ἀφορώντων προσώπων σχέσεις, καὶ αὐτὸν τὸν χαρακτηῖρα τοῦ γράψαντος.

Ὁ δεύτερος, ἂν ἀρνήται, ἀρνεῖται ἐν γνώσει τελείᾳ.

Ὁ πρῶτος, ἂν ἀρνήται, δὲν φέρει κατηγορίαν κατὰ τοῦ ἔγγράφου· ἀμφιβολία ὑπάρχει.

Ὁ δεύτερος ἐγκαλεῖ ἐν γνώσει.

Διὰ τὸν πρῶτον ὁ παρουσιάσας δύναται πολιτικῶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος του (ἀρθ. 86).

Δύναται ἡ πολιτικὴ ἐξέτασις ν' ἀνακαλύψῃ τὸ πλαστὸν τοῦ ἔγγράφου; Παύει τὸ πολιτικόν, καὶ ὁ δικαστὴς διευθύνει ἐξ ἐπαγγέλματος τὴν ἐξέτασιν εἰς τὸ ἐγκληματικόν. (ἀρθ. 91).

Διὰ νὰ προληφθῇ δὲ ἡ περίπτωσις τῆς συγκρούσεως μεταξὺ τῶν πράξεων τοῦ

